

ցարննութեանց աշակերտաց ձեմարանի՝
ամառնային եղանակում պիտի շրջագա-
յէ յայցելութիւն վիճակին Տիխեաց:

ՓՈԽԱՆՈՐԳԱԿԱՆ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆՔ:

Գեր. Թագէտս Եպիսկոպոս Զիւնա-
կան՝ Շամախույ վիճակին Առաջնորդա-
կան Փոխանորդ կարգեցաւ, եւ Գեր.
Գրիգոր Ս. Արքեպիսկոպոս Սաղինեանց
փոխադրեցաւ ի Փոխանորդութիւն վի-
ճակին Ախալցխոյ:

ԽԱՉԱՏՈՒՐ ՊԱՀՃԱՍԱՐԱՅՑԵԱՆՑ.

Նոր Նախիջեանցի Մեծ. Պ. Խաչա-
տուր Պահճասարայցեանց՝ ի նպաստ
Գէորգեան ձեմարանի Մայր Աթոռոյս
Ս. Էջմիածնի Դ հալար հինգ հարկէր ռուբ-
լեաց ռուսական գանձատումն (պանքո-
վըյ պիլէթ) նուիրեց:

Ամազրոյս միջոցաւ հրապարակաւ
շնորհակալութիւն յայտնելով յիշեալ
բարեպաշտ անձին՝ կգովեմք նորա բա-
րի եռանդ եւ նպատակը:

ԿՈՆԴԱԿՔ ՈՒՂՂԵԱԼՔ

ՀԱՅՈՑ Ի ՄԱՆՁԻՍԹԷՐ.

Ինչպէս անցեալ տարւոյ Արարատ ամ-
սագրոյս վերջին թուոյն մէջ՝ Մանչէս-
թերէն ստացեալ մի գրութեան հրատա-
րակութեան առթիւ խոստացած էինք
ամենայն Հայոց Ա. Է. Հայրապետի առ
Մանչէսթերաբնակ մերազնեայս եւ առ
Հովիւ նոցին ի 1869 ամի սկզբուած Կոն-
գակաց օրինակները հրատարակել, ահա-

ւասիկ ներկոյ թուոյս մէջ կկատարեմք
մեր խոստումը նախ յանուն Խորէն Ա. ար-
դապետի (որ յայնժամ Մանչէսթերի
Հայոց Հովիւ էր) եւ ապա յանուն տեղա-
կան Հայոց գրուած կոնգակները տպելով:

«Թորէ անտի ամառնայոց մերոյ յԱթոռ Հայ-
րապետութեան Ս. Հօրն մերոյ Գրիգորի Հայաստա-
նեայցս բազմբախտ Լուսաւորչի մին ի զխառ-
րագոյն նպատակաց մերոց եղեալ է ըստ պար-
տուց սրբազան պաշտամանս՝ հոգևոր պիտոյից
տանել խնամ հեռաբնակ եւ տարաբնակ որդւոց
մերազնեայց, եւ միշտ ակորժ հաճութեամբ ըն-
թերցեալ եմք զլուրս՝ որք աւետեն մեզ զհոգևոր
գործունէութիւն նուիրելոցն ի մանկական տիոց
ի սարս ծառայութեան տիրահաստատ Եկեղեց-
ւոյ Հայոց, եւ չկամիմք լինել ընաւ անփոյթ առ
ի տալոյ նոցա զկարևոր հրահանգս հաստատուն
մնալոյ յայնժմ: Աստուածահաճոյ տալարիզի ի
պէտս հոգևոր կրթութեան կարօտեալ համազ-
գեաց:

«Ամին իրի քաղցր էր մեզ եւ հաճոյական ըն-
թեռնուլ ի լրագիրս զիպթեռանդն ջանս բարե-
պաշտութեան ձերոյ, որով ըստ կարգի եւ արտ-
րոզութեանց անսրատ եկեղեցւոյս Հայաստանեայց՝
համաձայն սիրայօժար հրաւիրանացն կրօնասէր
որդւոցն մերոց ըստ սիրոյ վաճառաշահութեան
իւրեանց մինչև ի Մանչէսթեր ուղևորելոց, օրհ-
նեալ էք զհիմուն նորոգ կառուցանելի Եկեղե-
ցւոյն Հայոց, որում պէտա ունէին արդարեւ հա-
մազգայինք մեր ի հեռաբնակ տեղւոջն յայնմիկ՝
առ ի կատարել ըստ պահանջելոյ հարկին զհո-
գևոր պիտոյս անձանց եւ ընտանեացն:

«Աստի պսու Հայրապետական Անդակաւ օրհ-
նելով զձեզ՝ ոչ յաւելորդս համարիմք յիշել
յունկն ձեր զկարևոր պարագայս՝ որք հային ի
հաստատութիւն կրօնի եւ դաւանութեան հեռա-
բնակ որդւոցն մերոց, ժիր եւ արթուն հովու-
թեամբ ի գէպս կարևորս ըլլով զհոգևոր պիտոյս
փորձ հօտիդ՝ ոչ միայն զնոցայն սէր յանկուսցեալ
ի ձեր կողմն, այլ եւ զպատճառս անխորժ եւ
օտարամոյժ զիպմանց յաճախելոց ի դարս դարս
յօտարաբնակ որդւոց մերոց մերժեալ հեռա-

ցուցանալ ի բարեպաշտ մտաց նոցին: Ո՛չ զան-
ձին օգուտ պաշտպանել պարտ լինիցի ձեզ
անշուշտ: այլ զհասարակացն զհաս հոգեոր
նախաբանել աշաղթիչ հսկողութեամբ, որպէս
վայելէ հոգեոր հովուաց: Եւ առ ի շատ մուտ
պէտպէս զի բամուտ այլասեռ ծխից և օտխորու-
թեանց՝ ի խոհեմականն եղեալ ապաստան հոգա-
տարութիւն ջանադիր լինիցիս ըստ կարողութեա-
նրդ չափու զհաւատացեալ հօտն ամբողջ պահել
ըստ թուոյ և ըստ հաւատոցն դաւանութեան
համաձայն անստերիս վարդապետութեան և ա-
րարողութեան սրբոյ Եկեղեցւոյս մերոյ:

«Լիայոյս գորով՝ զի խորհուրդք Մեր և խրատք
Հայրապետականք ի պարարտ հող մտաց ան-
կեալ սերմանիցին և մաղթելով զի յաջողամբ
և արթուն գտանիջիք ի հովուութիւն փոքու հօ-
տիդ, որ զմեծն կարէ բերել զհետ ըստ չափու ա-
ռաջիկայ արժանաւորութեանցդ:

«Յանձնակնք զձեզ շնորհաց նախախնամ Ա-
րարչութեան:»

Ի 25 Հոկտեմբ. 1869 -ի

Հոբ. 345

Ահաւասիկ ժողովրդեան ուղղեալն ևս:

«Ազգաւէր և Աստուծաւէր հարազատ
որդոց Առաքելական Ս. Եկեղեցւոյ Հա-
յաստանէայց և Երբ Բնակելոց և Սանգիւնի
և ի շրջակայս նոցին՝

Իսպառայի ողջոյն և օրհնութիւն ի Քրիս-
տոս Յիսուս:

«Ո՞ր տեսեալ զարեմտեան ազգացն զհակադ-
րալ յառաջագիտութիւն ի մարգս բազմաոն-
ակ գիտութեանց՝ ոչ ի խնդ անկեղծ եկեալ
բերկրեացի և ազգին իւրում զնոյն ոչ մաղթիցէ և
զյառաջատութիւն: Եւ ո՞ք ան զմեզ առաւել
ցնծացէ սրտալիր բերկրութեամբ յորժամ տե-
սանիցէ՝ զի և յազդի մերում գտանին յաջողա-
ձեռն և ծարտար վաճառականք, որք հատեալ
զծով և զցամաք ի խնդիր ելաննն օգտաբեր վա-
ճառականութեան, և զօրդիս իրեանց ի պէտս
ապագայ պայծառութեան ընդհանուր ազգին՝ Ի
զվրոցս բարեկարգս նոյն ազգաց բարեմտութեամբ

զխտելն: Եւ ոչ այսչափ միտն ալ և սակա-
ւաթիւ գոլով, զհոգեոր պիտոյիցն կատարման
զկարեւորութիւն չմոռանան խալառ, այլ ըստ պաշ-
տելի օրինակի երանաշնորհ հարցն ի իւրեանց՝ որ
ուրիշ և զիմիցն՝ զհոգեոր պիտոյս զմտաւ ածեալ
նախապէս, զբարեպաշտ վաստակ աստուածաշունչ
զղացմանց սրտից իրեանց թողուն ի զարմանս
օտարաղնեայց զբարեպաշտութենէ իւրեանց, որ-
պէս ի նախնու մէ հարքն մեր արարեալ են ի բա-
ղում փայտ օտար աշխարհաց:

«Չեռնարկ բարեպաշտութեան ձերոյ ի հիմնել
զեկեղեցի Հայոց ի Մանչեսթէր հոգեոր գործակ-
ցութեամբ Արժանապատիւ Խօրէն վարդապետի
անշուշտ եղիցի յապագայն արձան մշտտաւ և
անորդուելի Աստուածապաշտութեան հայկական
սկիւնդոց առաջի օտարաղնեայց և յարատեւու-
թիւն պայծառութեան նորակառոյց Եկեղեցւոյն՝
պատճառ ուրախութեան Մեր և համօրէն հասա-
րակութեան Ասքանաղիանս զրոհի ելմէ զհա-
ւատոյն ձերոյ և զնախնական ուղղութեան անթերի
պահպանեցիք զդիմացմունս՝ խորշելով ի նմա-
նութենէ համազգեացն ձերոց երկերիւր և աւելի
ամօք յառաջ ի նոյն արեմտեան երկիրս մշտա-
պայծառ երբեմն զարգացիւց և յանակնկալս օտա-
րացեաց ի ծոցոյ հիմնեալ բազմութիւ եկեղեցեաց
իւրեանց իսկ փոյթեալուն ջանք կանգնելոց:

«Բաց ի մտի ունելով պայծման հանգամանս
սիրեցեալ որդւոց մերոց՝ յուսամք Աստուծով՝ զի
հաւասն հոգեշնորհ անփոփոխ մնալով ի սրտի
ձերում՝ տացէ տեղի ցանկութեան լուսաւորելոյ
զխոսանացեալ միտս ուսումնաճարաւ որդւոց
ձերոց, որք և զբարին ի բարին ժողովելով յա-
մանս՝ զխոտանն ի բաց ընկեցեն և միւս բազմա-
թիւ եղբարց իւրեանց լինիցին աղբիւր մաքրահոս
ջրոյ կրթութեան և դաստիարակութեան:

«Յեցեալ յայս միութարական միտս՝ օրհնելով
օրհնակն սրտալիր շնորհակալութեամբ զվաստակս
ձերս և մաղթեմք յԱրարչէն տիեզերաց՝ զի ան-
վեպ դառնալ ի յուսոյ մերմ տեսցուք զձեզ ար-
ժանաւոր ժողանդս նախահարցն մերոց ազգափ-
րաց Հայկայ և Արամայ և հետեւողացն նոցին
կենցաղօգուտ օրինակի աղաչելով զԲարձրեալն
Աստուած յաշտել ձեզ յամենայնի զձեռնարկս

հոգևորս և մարմնականս, հանգերձ քաջառողջ կեննօք ընդ տիրապարգև գերդաստանաց ձերոց :

« Ողջ լերուք և օրհնեալք յԱստուծոյ և յա-
մենայն սրբոց նորա և ի մէնջ, Ամէն, »

Ի 25. Հոկտեմբ. 1869 - Դ

Համար 346.

Ի ՆՈՐ ՆԱԽԻՋԵՒԱՆԵՆԷ

ԽճԷՊԵՐՈՒՄԻՆ ԵՐԱՐԱԿ ԿՈՄԻՏԵՐՈՅ.

Անշուշտ մերացնեալք հոգեկան իմն բերկրու-
թեամբ ընթերցեալ են սոյն այս Արարատի մէջ՝
Նոր Նախիջևանի Զալթր գիւղի բարենախանձ
Հայազգի հասարակութեան արգասաւորուած ե-
ռանդուն ջանքն ու գովիլի գործունէութիւնքը
յիշեալ գիւղին մէջ իրենց ի նորումս յարմա-
րաշէն կանգնեցուցած հոյակապ Հոգևոր—Ծխա-
կան Դպրոցի շինուածոյն նկատմամբ :

Այս Դպրոցիս շէկքը կատարելապէս աւարտե-
ցաւ յ8-ն անցիլոյ Հոկտեմբերի՝ և հետեւեալ օրը
կատարեցաւ օրհնութեան և բացման հանդէսը
ի ներկայութեան տեղական և մասամբ դրացի
գիւղական հասարակութեան : Հրաւիրուած էր
աստ նաև անդամ Հոգևորական Առաւիւրու-
թեան տեղւոյս Նոր—Նախիջևանի բարեկրօն Պօ-
ղոս Աւագ քահանայն Խաճեանց և տեղւոյն Ստա-
նալոյ Բրիտաւր, յորոց առաջինն զկնի աւարտ-
ման հանգիսին համառօտ ու պարզ բանիւք խը-
րախուսեց ու օրհնեց հասարակութիւնը ու Դըպ-
րոցի Հոգաբարձուքը : Յետ օրոյ՝ Հայոց լեզուի
ուսուցիչ դպրոցին՝ Պարոն Մարտիրոս Պիճոյեան
կարգաց ձառ, որ դրոյս հետ առաքի առ Խմբագ-
րութիւնդ :

Այս տեղ՝ մէկ երեսիթ խոր տպաւորութիւն
արաւ շրջակայից վերայ, այն է՝ մէկ մը կլաւ ա-
սաց և վիճեց ալ թէ մեր սոյնօրինակ Դպրոցք
չունին չորրորդ կորգի դպրոցաց յատկացեալ
արտօնութիւն. առ այս բան նորա թէև ցոյց
արուեցաւ իրեն հրապարակաւ ի Թեմական Աւերա-
տեալէ Հոգևոր—Ծխական դպրոցաց կողմանցս՝ որ
և Փոխանորդ Առաջնորդութեան վիճակիս՝ Ար-
ժանապատիւ Սարգիս վարդապետէն խրկուած հե-

ռադիրը մեր սոյնօրինակ դպրոցաց ունեցած ար-
տօնութեան մասին, սակայն՝ նա դարձեալ կը-
պնդէր իրենին վերայ, Նորա միւս խօսքն ալ այս
էր, որ միամիտ գիւղականք յայտմ՝ մասին բոլո-
րովին կխաբուին և ընդ վայր կջանան խրկել ի-
րենց զաւակուկքը այսպիսի արտօնութիւն չունող
Դպրոց *) :

Այս իրողութիւնը շատերուն համար բնակա-
նապէս հետաքրքրական բան մի էր թէ տրոյեօք
երկու վիճարանողներէն որոնք ըսածը շիտակ է :
Միով բանիւ շատ տխուր զգացմունքի ենթար-
կուեցաւ հասարակութիւնը, ինչպէս որ երեցաւ
ինձ **):

Հաստ և շատ ցանկալի է որ այս ամենակարևոր
խնդրոյս մասին պէտք եղած տնօրէնութիւնը լի-
նէր :

Օգ. Թեմ. Էփրեմեանի Հոգևոր Ծխական Դպրոցաց Հո-
յոց Նոր—Նախիջևանի և Էրզնայ, Էնիքէ Էնի-ճըրէից

ՍԱՐԳԻՍ ԲԱՆԱՆԱՅ ՄԱՐՍԵՐԱՏԵԱՆՑ.

Ի 26. Փետր. 1876 - Դ,

Ի Նոր—Նախիջևան.

ՀԱՇՆԻ ՕՐԻՈՐԴԱՅ

ԴՊՐՈՑԻ ՀԱՅՈՑ ՀԱՄԱԽՈՒՈՑ.

ԽճԷՊԵՐՈՒՄԻՆ ԵՐԱՐԱԿ ԿՈՄԻՏԵՐՈՅ.

Համախոյ Օրիորդական վարժարանի Հոգա-
բարձուք իւրաքանչիւր տարի ստորութիւն ունե-
նալով հաշիւ տալ ուսումնարանի վարչութեան,
այս անգամ՝ ևս հաշիւ տուեցին, և այժմ՝ ցանկա-
նալով տարածել ի լուր մեր Ազգայնոց նոյն վար-
ժարանի հաշիւն 2եր պատուական Ամսագրոյ մի-
ջոցաւ, վասն որոյ ուղարկում ենք հաշուեցու-
ցակն ծախուց և մօից 1875 թուականի, — ընդ
սմին և անուանք ընկերութեան թէ անխօփօխ

(*) Այսպիսի ցնորաբանութեանց ուշադրութիւն
տալ աւելորդ է, մասնաւոր ի պատեհ ժամանակին
պիտի հրատարակուին վանական՝ միջակային եւ Ծխա-
կան Դպրոցաց մշակեալ եւ ի նորոյ պատրաստեալ
կանոնադրութիւնքը, որք աւելի պարզ կ'յայտնեն իւր-
եանց շրջանը եւ սահմանը :

Ծ. Խ.

(**) Վիճաբանութիւն գրողողին համար բաւական
է ակնարկել, որ ու պտղոյ նոցա ծանօթը զնոսա :

Ծ. Խ.